

Стабільний емоційний фон дозволяє рятувальникам зосередитися на виконанні своїх обов'язків та завдань за призначенням, що є надзвичайно важливим в умовах війни. Впевненість у собі та своїх можливостях дозволяє їм ефективно діяти в нестандартних ситуаціях та забезпечувати безпеку для себе та цивільного населення. Рятувальники, які мають стабільний емоційний фон, здатні краще співпрацювати та взаємодіяти з колегами в складних ситуаціях. Це сприяє покращенню комунікації, координації та ефективності дій у відповідь на надзвичайні ситуації.

Отже, опанування технік саморегуляції та підтримка стабільного емоційного фону допомагає рятувальникам зберігати високий рівень психологічної стійкості та продуктивності, що є важливими складовими для виконання завдань за призначенням у військовій час.

Список використаних джерел

1. Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології : монографія / за заг. ред. В.П. Садкового, О.В. Тімченка; НУЦЗУ. Х.: ФОП Мезіна В.В., 2017. 512 с.

2. Кердивар В.В., Краснокутський М.І., Овсяннікова Я.О., Платонов В.М., Похілько Д.С., Тімченко О.В. Основи психореабілітація (в схемах та таблицях): навчальний посібник: у 2 ч. / за заг.ред.О.В. Тімченка; НУЦЗУ. Х.: Панов А.М., 2003. Ч. 1. 360 с.

УДК 159.9:351.74(477)

Останович Інна Петрівна,

начальник сектору ювенальної превенції

Управління превентивної діяльності

ГУНП у Волинській області

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5025-539X>;

Барко Вадим Іванович,

головний науковий співробітник наукової

лабораторії психологічного забезпечення

Державного науково-дослідного інституту МВС

України, доктор психологічних наук, професор

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4962-0975>

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У сучасних реаліях воєнного стану і продовження становлення України як суверенної незалежної держави зростає актуальність пошуку шляхів вдосконалення профілактичної діяльності правоохоронних органів щодо неповнолітніх, які скоюють правопорушення в адміністративній сфері. Дана проблема є дуже важливою, оскільки ріст кількості ювенальних правопорушень

зумовлює збільшення загальної кількості злочинів після настання повноліття. Тому правоохоронні органи, насамперед, Національна поліція України, мають контролювати правопорушення у підлітковому середовищі. На сьогоднішній день спостерігається зростання дитячої злочинності, при чому вік дітей, які скоюють адміністративні правопорушення, з кожним роком зменшується, частка осіб, які не досягли шістнадцяти років, зростає.

Закон України про «Національну поліцію» від 02.07.2015 року, а саме IV розділ, стаття 23, 17 підпункт регламентує, що поліція відповідно до покладених на неї завдань, у межах своєї компетенції, здійснює контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі [1].

З метою регулювання дитячої злочинності, 17 липня 2017 року у складі Департаменту превентивної діяльності було створено Управління ювенальної превенції. Основне завдання новоствореного органу полягає в превентивній роботі з дітьми; попередженні і протидії випадків насильства в сім'ї; підтримка дітей, які залишилися без батьківського нагляду; розшукування дітей. Дана діяльність регулюється Інструкцією з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України від 19 грудня 2017 року [2].

Пошук психологічних можливостей підвищення ефективності професійної діяльності поліцейських підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України – це вкрай актуальне питання, значущість якого продовжує зростати в умовах воєнного стану. Загальновідомо, що службова діяльність усіх поліцейських, у тому числі підрозділів ювенальної превенції (ЮП), тісно пов'язана з діями працівників в особливих і екстремальних умовах.

Працівники підрозділів ювенальної превенції виконують низку важливих правоохоронних завдань, до основних належать: профілактична діяльність, спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення; ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень та проведення із ними заходів індивідуальної профілактики; участь в установленні місцезнаходження дитини в разі її безвісного зникнення чи отриманні даних для цього в межах кримінального провадження, відкритого за фактом її безвісного зникнення; вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорстокому поводженню з дітьми; вжиття заходів щодо запобігання дитячій

бездоглядності, у тому числі здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб; провадження діяльності, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти тощо.

Службова діяльність поліцейських підрозділів ЮП є багатогранною і складною, потребує від працівників багатьох професійно важливих індивідуально-психологічних якостей і властивостей (інтелектуальних, характерологічних, мотиваційних, комунікативних), а також спеціальних психолого-педагогічних і правових знань і умінь. Згідно з результатами наукових досліджень і даними Управлінням охорони здоров'я та реабілітації МВС України, до 50% поліцейських зазначених підрозділів у процесі виконання завдань потрапляють в особливі ситуації, переживають емоційний стрес різного ступеня вираженості, іноді потребують психологічної допомоги. Науковці відмічають, що найбільшу частку становлять розлади, пов'язані з емоційним стресом (50–60%), що не може не вплинути негативно на ефективність службової діяльності [3–6].

Дослідження проблематики діяльності поліції ювенальної превенції свідчать про те, що підрозділів ЮП потребують здійснення ретельного психологічного забезпечення їх діяльності, яке включав би в себе: професійний психологічний добір, постійний психологічний моніторинг персоналу з обов'язковою діагностикою індивідуально-психологічних особливостей і відстеженням їхнього психофізіологічного і психічного стану, регулярну психологічну підготовку працівників, відновлення рівня повноцінного соціального функціонування, періодичного проходження комплексних психопрофілактичних і корекційних тренінгів і програм.

Основним підґрунтям психологічного забезпечення діяльності становлять оволодіння поліцейськими базовими психологічними знаннями й умінями, саморозвиток професійно важливих індивідуально-особистісних якостей, формування здатності запобігати і протидіяти впливу стресогенних факторів тощо. Важлива роль в справі психологічного забезпечення діяльності підрозділів ЮП належить практичним психологам і керівникам підрозділів, які мають використовувати і впроваджувати в діяльність підрозділів традиційні психологічні напрацювання, а також новітні технології й розробки вітчизняних і зарубіжних фахівців [7–8].

Кваліфіковане психологічне забезпечення діяльності поліцейських підрозділів ЮП має ґрунтуватись на міцному науковому і практичному базисі, що дозволить працівникам психологічно підготуватися до виконання поставлених завдань, оптимально використати час і ресурси, ефективно розподілити та скоординувати зусилля персоналу; поєднати проблемні питання психодіагностичного, психопрофілактичного та психокорекційного напрямів супроводу, а також психологічної підготовки поліцейських.

Отже, основні напрями підвищення ефективності психологічного забезпечення діяльності поліцейських підрозділів ЮП полягають у: а) науковому дослідженні психологічних особливостей діяльності поліцейських, б) розробці психограми професії поліцейського підрозділу ЮП; в) пошуку оптимального комплексу методів психологічного вивчення персоналу ЮП; г) розробці методів розвитку психологічної готовності поліцейських до службової діяльності; д) пошуку сучасних психотехнологій, спрямованих на вдосконалення професійної діяльності поліцейських підрозділів ЮП (методів психологічного добору персоналу і призначення осіб на посади, методів і засобів психологічної підготовки поліцейських, проведення психопрофілактичної роботи в підрозділах); е) навчанні поліцейських методам психічної саморегуляції, оскільки багатьом поліцейським важко самотійно впоратися з власним психоемоційним станом, зі складністю проблем, що їх турбують; ж) наданні кваліфікованої психологічної допомоги з використанням методів поведінкової, когнітивної, екзистенціальної та особистісно-орієнтованої психопрофілактичної роботи.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41 (від 09.10.2015). СТ. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: Наказ від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>.
3. Siegel L.J. and Senna J. J. Juvenile delinquency: theory, practice and law. 7th ed. Belmont, CA: Wadsworth/Thomson Learning, 2000. P. 454–455.
4. Home Office occasional paper. Electronically monitored curfew for 10 -to 15-years-old report of the pilot: By R.Elliot, J.Airs, C.Easton and R.Lewis. L.: Crown copyright, 2000. P. 1.
5. Akira Morita. Juvenile justice in Japan: A historical and cross-cultural perspective// Margaret Rosenheim et al. A century of juvenile justice. Chicago: The University of Chicago Press, 2002. P. 360–381.
6. Медведєв В. С. Кримінальна психологія: Підручник. К.: Атіка, 2004. С. 156–157.
7. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Я., Піскун В. М. Основи дитячої патопсихології: Навч. посібник. К.: Перун, 1996. С. 177.
8. Психолого-педагогічна реабілітація дітей, вилучених із праці на вулиці / За ред. О.П.Петрашук та І.І.Цушка. К.: Ніка-Центр, 2003. С. 148–198.
9. Підліток: як йому допомогти / Упор. Т. Гончаренко. К.: Ред. загальнопедагогічних газет, 2004. С. 38–39.